

Høringssvar til Banedanmark, der ønsker at nedlægge Grenaa havnebane

23/4683   Åben Sag

Sagsgang

MTU, ØK, KB

Sagsfremstilling

Banedanmark har den 4. maj 2023 sendt varsel om, at de vil nedlægge havnebanen i Grenaa mellem Grenaa Station og Grenaa Havn. Banedanmark vil desuden opsige overenskomster, hvor Banedanmark udfører jernbaneinfrastrukturforvaltningen af det kommunale stamspor og de private firma- og havnespor på og ved Grenaa Havn. Banedanmark har i brevet oplyst, at havnebanen ikke har været i anvendelse siden 2006. Der er høringsfrist den 1. november 2023, hvorefter Banedanmark forventer, at overenskomsterne opsiges med 1. års varsel med virkning fra den 1. november 2024 eller umiddelbart herefter. Banedanmarks opsigelsesvarsel samt korrespondance er vedlagt.

Forvaltningen har tidligere haft dialog med Stena Recycling om godsbanetransport til virksomhedens anlæg på Grenaa Havn. I forbindelse med Banedanmarks varsling om opsigelse af aftalen har forvaltningen genoptaget dialogen.

Stena Recycling fastholder deres interesse i en godsbaneløsning til Grenaa Havn. Virksomheden ser jernbanen som et bæredygtigt alternativ til andre transportformer og vurderer, at det kan være med til at understøtte fremtidig vækst og arbejdspladser i Grenaa.

Stena Recycling er klar til at gennemføre transporter, hvis sporet klargøres til det og DB Cargo sender materiel til Grenaa til lastning. Virksomheden har konkrete forespørgsler på sine produkter syd for grænsen og vurderer, at det vil være en betydelig konkurrencefordel at kunne sende materialer med godsbanen. Stena Recycling vurderer, at de har volumen og kunderne til ca. 10.000 tons gods om året (svarende til mindst 400 lastvognstog) med mulighed for betydelig vækst.

Der skal være en infrastrukturforvalter tilknyttet jernbaner, der administreres efter jernbaneloven, for at de må anvendes til jernbanetransport. Der er i Danmark kun få virksomheder, der har den nødvendige sikkerhedsgodkendelse som infrastrukturforvalter, herunder Banedanmark, Aarhus

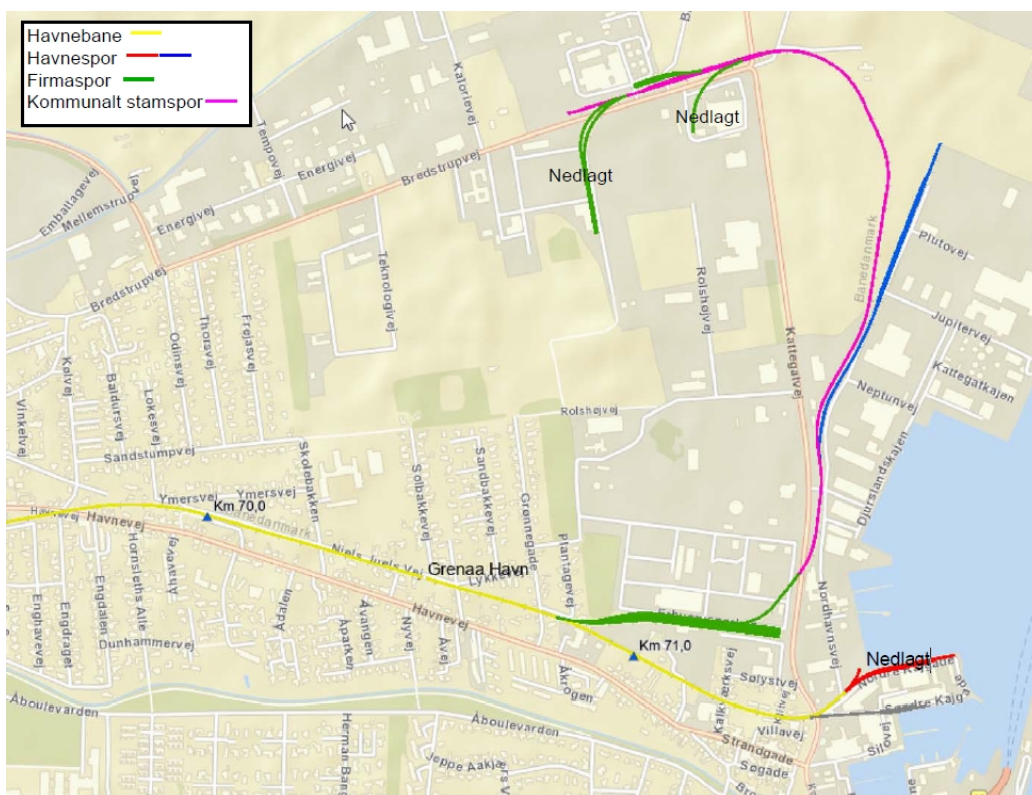
Letbane og få andre virksomheder. Der er vedlagt et advokatnotat, der giver en detaljeret beskrivelse af lovgivningen og de udfordringer, der kan følge af et eventuelt ønske om godstransport fra Grenaa Havn.

Såfremt Banedanmarks varsling om nedlæggelse af havnebanen og opsigelse af rollen som infrastrukturforvalter for havnespor, firmaspor og kommunalt stamspor tages til efterretning, vil Banedanmark derefter ophøre med at være jernbaneinfrastrukturforvalter af det kommunale stamspor og de private firma- og havnespor på og ved Grenaa Havn med virkning fra 1. november 2024.

Der gives sidst i denne fremstilling alternative muligheder, som dog anses for usikre.

Havnebane, havnespor, firmaspor og kommunalt stamspor

Definitionen af "Havnebanen", "Kommunalt stamspor", "Firmaspor" og "Havnespor" på og ved Grenaa Havn fremgår af nedenstående oversigtskort, som var vedlagt brev fra Banedanmark.

De private firmaspor ved Grenaa Varmeværk og HSM Industri er allerede fysisk nedlagt af ejerne. Det samme gør sig gældende for havnesporet mod syd, der på oversigtskortet er vist med rødt. Forvaltningen har på oversigtskortet indsat de tre steder, hvor de private baner fysisk er nedlagt.

Havnebanen, vist med gul på oversigtskortet, ejes af Banedanmark. Det private firmaspor mellem havnebanen og det kommunale stamspor ejes af Erhvervsparken A/S. De Danske Gærfabrikker A/S ejer det private firmaspor på deres ejendom nord for Bredstrupvej. Grenaa Havn A/S ejer havnesporet. Norddjurs Kommune ejer det kommunale stamspor.

Det er ikke undersøgt, hvor store omkostninger der vil være ved at opgradere havnebanen, havnespor, firmaspor og kommunalt stamspor til godstransport. Da disse spor ikke har været i anvendelse gennem en årrække, vil det være nærliggende, at der ligger væsentlige omkostninger til at opgradere sporene til at kunne anvendes på ny.

Godstransport på Grenaabanen

Der er en virksomhed på Grenaa Havn, der har givet udtryk for, at de ønsker at benytte Grenaabanen (Aarhus Letbane) dermed også havnebanen og havnespor til godstransport. Godstransport på Grenaabanen må kun foregå om natten. Grenaabanen er anlagt, så den kan gøres klar til godstransport. Dette vil være en meget kompliceret og økonomisk tung opgave.

Godstransport mellem Grenaa Havn og Grenaa Station vil kræve, at Erhvervsparken A/S stiller deres private firmaspor til rådighed. Banedanmark har tilkendegivet, at det kan være relevant ikke at opsigte aftalerne i denne omgang, hvis der er dokumentation på indgåede aftale med godsoperatører om transporter på firma-, stam- og havnesporene.

Forvaltningen har været i dialog med de øvrige berørte ejere af banestrækninger, som tager henvendelsen fra Bane Danmark til efterretning. Der er ikke indgået en konkret aftale om godstransport fra nogen af parterne.

Forvaltningens vurdering

Det kan udledes, at det har været en forudsætning i aftalen og loven om Aarhus Letbane, at der skulle kunne køre godstog på Grenaabanen om natten. Banen er i teorien også indrettet, så der kan

køre godstog på banen, da de brede perroner kan afmonteres. I praksis vil det være en tidsmæssig udfordring at afmontere de brede perroner manuelt. Det er ikke undersøgt, hvorvidt der kan anlægges en automatisk afmontering af de brede perroner, og i så fald hvilke omkostninger der ligger i et sådan anlæg.

Forvaltningen ser følgende tre mulige scenarier for et høringssvar til Banedanmark:

1. Norddjurs Kommune gør indsigelse mod opsigelsen. Hvis Banedanmark efterkommer indsigelsen, kan dette eventuelt medføre, at Banedanmark opkræver betaling for opretholdelse af havnebanen samt for deres rolle som infrastrukturforvalter. Der kan også ske det, at Banedanmark afviser indsigelsen og fastholder nedlæggelse af havnebanen og opsigelsen af rollen som infrastrukturforvalter.
2. Varsling af opsigelse tages til efterretning men med anmodning om, at havnebanen bevares, så havnebane, havnespor, firmaspor og kommunalt stamspor på et senere tidspunkt eventuelt kan tilgå det danske jernbanenet på ny. Hvis Banedanmark efterkommer bevarelsen af havnebanen, vil de eventuelt kunne stille krav om, at Norddjurs Kommune overtager havnebanen. Dette vil imidlertid medføre, at banen på et tidspunkt skal have en ibrugtagningstilladelse. Omkostningerne i den forbindelse er ikke undersøgt.
3. Opsigelsen af overenskomsten tages til efterretning, hvorefter havnebanen, havnespor, firmaspor og kommunalt stamspor bliver nedlagt.

Det er forvaltningens vurdering, at det vil være meget omkostningsfyldt at klargøre Grenaabanen til godstransport. Det vides ikke, hvem der skal betale disse omkostninger. Det er videre forvaltningens vurdering, at det vil være omkostningstungt at indgå aftale med en godkendt infrastrukturforvalter for havnebanen, det kommunale stamspor, det private virksomhedsspor og havnesporet.

Økonomiske konsekvenser

1. Norddjurs Kommune gør indsigelse mod opsigelsen. Økonomiske konsekvenser kendes ikke.
2. Varsling af opsigelse tages til efterretning men med anmodning om, at havnebanen bevares. Økonomiske konsekvenser kendes ikke.

- Opsigelsen af overenskomsten tages til efterretning. Der vil ikke være nogle umiddelbare økonomiske konsekvenser. Der kan blive tale om økonomiske konsekvenser på et senere tidspunkt, hvis banespor mv. ønskes fjernet.

Lovgrundlag

Jernbaneloven, Lov nr. 686 af 27-05-2015 med senere ændringer.

Lov om Aarhus Letbane, Lov nr. 432 af 16-05-2012 med senere ændringer.

Indstilling

Vej- og ejendomschefen indstiller, at der tages stilling til de tre mulige scenarier for et høringsvar til Banedanmark:

- Opsigelsen af overenskomsten tages til efterretning.
- Varsling af opsigelse tages til efterretning men med anmodning om, at havnebanen bevares.
- Norddjurs Kommune gør indsigelse mod opsigelsen.

Beslutning i Miljø- og Teknikudvalget den 28-09-2023

Udvalget indstiller, at Norddjurs Kommune gør indsigelse mod opsigelsen. Forvaltningen udarbejder forslag til indsigelse til Kommunalbestyrelsens møde.

Beslutning i Økonomiudvalget den 03-10-2023

Tiltrådt.

Bilag:

1 - 3509371	Åben	Banedanmark - varsling af opsigelse af overenskomst	(87032/23)	(H)
2 - 3514126	Åben	Advokatnotat af 29. august 2023 ang. kommunalt stamspor ved Grenaa Havn	(91209/23)	(H)